

договору, написання твору є фактами, що породжують права та обов'язки.

Правозмінюючі юридичні факти - це такі юридичні факти, настання яких зумовлює зміну цивільних правовідносин (зміна суб'єктного складу в зобов'язаннях шляхом поступки права чи переведення боргу).

З правоприпиняючими юридичними фактами цивільне законодавство пов'язує припинення цивільних правовідносин між суб'єктами (припинення зобов'язання у зв'язку з його виконанням). З правовідновлюючими юридичними фактами цивільне законодавство пов'язує відновлення

прав та обов'язків, які суб'єкт цивільних правовідносин мав раніше, але з тих чи інших причин втратив. Такі юридичні факти не породжують нових правовідносин, а відновлюють у межах їх колишнього існування правовідносини, які раніше припинили існування (факт явки особи, яка раніше була визнана безвісно відсутньою).

Отже, юридичні факти є досить численними. Зважаючи на їх індивідуальні особливості, юридичні факти можна класифікувати, що дасть змогу чіткіше усвідомити їх значення. Це сприяє правильному застосуванню цивільного законодавства суб'єктами цивільного права та правоохоронними органами.

Література

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Цивільне право України: у 2 т. / В.І. Борисова, Л.М. Баранова, І.В. Жилінкова та ін.; За ред. В. І. Борисової, І. В. Спасиби-Фатеевої, В. Л. Яроцького. - К., 2011. - Т. 1. - 552 с.
3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / Ю.Б. Бек та ін.; ред. В.М. Коссака. - К. : Істина, 2004. - 976 с.

УДК 347.4

СУБСИДАРНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЗА ЦИВІЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

Тернопільська Н. – ст. 4 курсу, гр. ПРвн – 41

Науковий керівник – к.ю.н. Поджаренко К.С.

Вінницький коледж економіки та підприємництва THEU

Перш за все варто зазначити, що стосовно розуміння сутності субсидіарних зобов'язань відсутній єдиний підхід. Переважна більшість вчених дотримуються точки зору, що субсидіарні зобов'язання - це різновид зобов'язань із множинністю сторін, поряд із частковими та солідарними. Хоча існує й інша позиція, згідно якої субсидіарні зобов'язання не належать до виду зобов'язань із множинністю сторін. [1, с. 352]

Слід висловити сумнів щодо можливості розкривати сутність субсидіарних зобов'язань за допомогою конструкції множинності сторін. Це пов'язано з тим, що відповідно до положень ст. 510 ЦК України множинність осіб може існувати на стороні боржника або кредитора, тобто стосується тільки сторони зобов'язання. Однак субсидіарний боржник не є стороною зобов'язання, він виступає стороною іншого (додаткового) зобов'язання. Зокрема, поручитель не є стороною основного зобов'язання, він перебуває в зобов'язальних правовідносинах з кредитором, які виникли на підставі договору поруки.

Субсидіарні зобов'язання можуть виникати у випадках, встановлених договором або законом, внаслідок чого таке зобов'язання може мати як договірний (наприклад, договір поруки - ст. 554 ЦК), так і недоговірний характер (наприклад, виникнення субсидіарного зобов'язання в учасника товариства з додатковою відповідальністю - ст. 152 ЦК) [2].

Специфіка виконання субсидіарних зобов'язань зумовлена:

- 1) черговістю виконання такого зобов'язання перед кредитором;
- 2) предметом виконання;
- 3) особливим характером відносин між

основним та додатковим боржником.

З огляду на те, що виконання основного зобов'язання є обов'язком боржника, кредитор належить право вимоги саме до нього. У випадку коли основний боржник відмовився задовольнити вимогу, або кредитор не одержав від нього відповіді на неї в розумний строк, або неможливості основного боржника задовольнити таку вимогу, кредитор має можливість пред'явити її у повному обсязі до додаткового боржника. Окрім цього, варто враховувати, що кредитор не може вимагати задоволення своєї вимоги від субсидіарного боржника, якщо вона може бути задоволена шляхом зарахування зустрічної вимоги до основного боржника.

Субсидіарне зобов'язання є додатковим, виникає у більшості випадків у результаті інших юридичних фактів, аніж договір, тому неможливо стверджувати про тотожність предмета основного та субсидіарного зобов'язання. Внаслідок цього предметом субсидіарного зобов'язання, як правило, мають бути дії щодо сплати грошових коштів, які виступають загальним еквівалентом цінності, а їх сплата дозволяє припинити основне зобов'язання таким виконанням.

Особливий характер відносин між основним та додатковим боржником проявляється в тому, що додатковий боржник повинен до задоволення вимоги, пред'явленої йому кредитором, повідомити про це основного боржника, а у разі пред'явлення до нього позову, - подати клопотання до суду про залучення основного боржника до участі у справі (ст. 619 ЦК України). Це викликано тим, що у випадку задоволення вимоги кредитора субсидіарним боржником останній набуває права регресної вимоги

до основного боржника. За умови недотримання цих вимог субсидіарним боржником основний боржник має право висунути проти такої вимоги заперечення, які він мав проти кредитора.

Зважаючи на особливість правил щодо можливого виконання різними суб'єктами та для забезпечення належності виконання зобов'язання цивільним законодавством передбачено право кожної зі сторін зобов'язання вимагати доказів того, що обов'язок виконується належним боржником, а виконання приймається належним кредитором чи уповноваженою на це особою (ч. 2 ст. 527 ЦК України). На підтвердження цього може бути, зокрема, наданий документ, що посвідчує особу кредитора та боржника; довіреність особи, яку кредитор уповноважив на прийняття виконання від боржника.

Наслідком нездійснення права щодо перевірки особи кредитора або необхідних повноважень в іншій особі ризик можливих наслідків покладається на боржника. При виникненні такої ситуації належний кредитор має право вимагати від

боржника виконання зобов'язання, а останній зобов'язаний його виконати.

За умови прийняття виконання від особи, яка не є боржником, наслідки настають для кредитора, що здійснив таке прийняття, за правилами, встановленими відносно зобов'язань про безпідставне набуття майна (статті 1212-1215 ЦК України) [3, с. 547].

Таким чином, питання природи субсидіарних зобов'язань та можливості їх віднесення до цивільно-правових зобов'язань із множинністю осіб є досить дискусійним, а спеціальні норми, які б регулювали основні аспекти виконання даного виду зобов'язань у вітчизняному цивільному законодавстві відсутні. Методом аналізу законодавчих норм все ж можна сформулювати дефініцію субсидіарного зобов'язання яким визнаватиметься правовідношення, де на стороні боржника є дві особи – основний і додатковий боржник, і при якому кредитор буде мати право звернутися із вимогою до субсидіарного боржника у випадку відмови від виконання зобов'язання з боку основного боржника.

Література

1. Цивільне право: підручник : у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л. М. Баранова, Т. І. Бегова та ін.; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького – Х. : Право. – 2011. – Т. 2. – 816 с.
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 (редакція від 02.11.2016 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>
3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України [Текст] / Ю. Б. Бек [та ін.] ; ред. В. М. Коссака. - К. : Істина, 2004. - 976 с.

УДК 347.626(477)

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ МАЙНА ПОДРУЖЖЯ

Гладько Є. – ст. 4 курсу, гр. ПРвн-41

Науковий керівник – к.ю.н., доцент Світлак І.І.

Вінницький коледж економіки та підприємництва ТНЕУ

Питання правового регулювання майнових відносин у шлюбі завжди актуальні. Розвиток суспільства є безперервним, а отже, не можуть залишатися незмінними погляди на права та обов'язки подружжя.

На думку фахівців, режим універсальної спільності, як і режим спільності рухомого і придбаного, втратили сьогодні своє значення. Ці режими відзначалися, з одного боку, відсутністю необхідної економічної свободи кожного з подружжя, а з іншого - узурпацією влади чоловіком щодо управління та контролю над спільним майном. Найбільш гнучким виявився режим спільності придбань, позбавлений цих недоліків. Цей режим виходить із спільності майнових інтересів подружжя, але при цьому надає кожному з подружжя достатній простір для прояву своєї економічної самостійності [1, с. 7].

Правовий режим майна подружжя – це побудований на єдиній диспозитивній основі порядок правового регулювання майнових відносин подружжя, який виникає внаслідок дії комплексу правових засобів (дозволив, зобов'язань, заборон, санкцій тощо) і має на меті впорядкування цих відносин, забезпечення всебічного захисту майнових прав та інтересів подружжя [2].

Подружжя може бути суб'єктом майнових відносин, у тому числі - відносин власності, як на загальних цивілістичних засадах, так і на підставі спеціальних умов, спричинених фактом перебування їх у шлюбі. При цьому найбільш істотно виявляються особливості тих майнових відносин подружжя, які складаються між ними (внутрішні відносини). Ці особливості визначаються переважно нормами сімейного законодавства, а зовнішні (відносини подружжя з третіми особами) - переважно нормами цивільного законодавства. Таким чином, правове регулювання майнових відносин подружжя ускладнене і переобтяжене характером особистих стосунків між чоловіком і дружиною, що, в свою чергу, і вимагає окремого глибокого їх дослідження [3].

Об'єкти цивільних прав, як і їх суб'єкти, мають встановлений актами законодавства правовий стан. Для позначення правового стану суб'єктів сімейних (цивільних) прав вживається термін «правовий статус», який відображає сукупність цивільних прав та обов'язків, що їх має особа. Разом з тим, термін «правовий статус» не може бути використано для характеристики правового стану об'єктів сімейних (цивільних) прав, оскільки вони не наділені правами та обов'язками. Щодо об'єктів